

میزان دسترسی به تلفن همراه و شیوع استفاده از آن برای تبادل مفاهیم جنسی در بین دانش آموزان دبیرستانی شهر رفسنجان، سال ۱۳۹۴

زهرا قرشی^{۱*}، مرضیه لری پور^۲، سیده مریم لطفی پور رفسنجانی^۳

- ۱- دکترای بهداشت باروری، استادیار، گروه مامایی، دانشکده پرستاری مامایی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران.
- ۲- دکترای بهداشت باروری، استادیار، مرکز تحقیقات مراقبت سالمندی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران.
- ۳- دکترای آموزش مامایی، استادیار، گروه مامایی، دانشکده پرستاری مامایی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران.
- ۴- کارشناس ارشد مامایی، مربی، مرکز تحقیقات مراقبت سالمندی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران.

حکیده

اهداف: ارتقای تکنولوژی‌های ارتباطات الکترونیکی در کنار فواید و منافع آن، نوجوانان را با خطرات و تهدیدهای جدید روبه‌رو کرده است. در حیطه تلفن همراه یکی از این تهدیدها روبه‌رو شدن و درگیر شدن نوجوانان با دریافت و ارسال پیامک‌های حاوی مفاهیم و تصاویر جنسی است. این تحقیق به منظور تعیین دسترسی به تلفن همراه و شیوع استفاده از آن برای ردوبدل کردن پیامک‌هایی با مفاهیم و تصاویر جنسی در نوجوانان دبیرستانی شهر رفسنجان انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه پژوهشی توصیفی مقطعی بود که بر دانش آموزان دختر و پسر دبیرستانی شهر رفسنجان انجام شد. روش نمونه‌گیری، خوشه‌ای طبقه‌ای و ابزار جمع‌آوری اطلاعات، پرسش‌نامه‌های حاوی اطلاعات مربوط به دسترسی به تلفن همراه و کمیت و کیفیت استفاده از آن برای ردوبدل کردن پیامک بود. داده‌ها وارد نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۳ شده و با آزمون‌های آماری تی تست و کای اسکور تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: از مجموع ۹۹۴ نفر نمونه‌های پژوهش، فقط ۱۰/۹ درصد تلفن همراه نداشتند. ۶۲/۷ درصد واحدهای پژوهش به تلفن همراه هوشمند و خدمات اینترنتی دسترسی داشتند. ۳۴/۷ درصد در شش ماه گذشته پیامک حاوی تصاویر یا مفاهیم جنسی دریافت کردند و ۱۵/۷ درصد چنین پیامکی فرستاده بودند. بین دریافت ($P < 0/001$) و ارسال ($P < 0/001$) پیامک جنسی با تعداد کل پیامک فرستاده‌شده در روز ارتباط معنی‌دار آماری به دست آمد.

نتیجه‌گیری: دسترسی به تلفن همراه بین نوجوانان ایرانی، گسترده و استفاده از این وسیله برای ردوبدل کردن مفاهیم و تصاویر جنسی در نوجوانان شایع است. همچنین دسترسی و استفاده از تلفن همراه نوجوانان را با خطرات ارتباط پرخطر با جنس مخالف روبه‌رو می‌کند. و لزوم مداخله والدین و برنامه ریزی برای آموزش والدین را آشکار می‌کند.

تاریخ دریافت: ۳ شهریور ۱۳۹۶

تاریخ پذیرش: ۱۰ مرداد ۱۳۹۷

تاریخ انتشار: ۰۱ دی ۱۳۹۷

کلیدواژه‌ها:

دانش آموزان، پیامک، ارسال مفاهیم و تصاویر جنسی

دسته آسیب‌های ناشی از تلفن همراه قرار می‌گرفتند [۲].

یک تحقیق نشان می‌دهد در میان نوجوانان ۱۲ تا ۱۳ ساله آمریکایی ۶۸ درصد گوشی تلفن همراه و ۲۳ درصد گوشی تلفن همراه هوشمند در اختیار دارند [۳]. این دسترسی گسترده به تلفن همراه در کنار منافع و فواید مسلم آن، نگرانی از آسیب‌ها و عوارضی را که ممکن است بر سلامت نوجوانان داشته باشد نیز مطرح می‌کند. مطالعه‌ای در آمریکا نشان می‌دهد بیشترین شکل استفاده از تلفن همراه در بین نوجوانان ارسال و دریافت پیامک است، به طوری که متوسط ارسال پیامک در یک روز از سوی نوجوانان به ۶۰ مورد می‌رسد [۴].

اگرچه نوجوانان در استفاده و به‌کارگرفتن تکنولوژی‌های جدید ارتباطات از والدینشان به مراتب چابک‌ترند، اما ناپختگی و بی‌تجربگی ممکن است سبب شود نوجوانان در معرض خطرات

امروزه ارتقای تکنولوژی‌های ارتباطات الکترونیکی مثل تبادل فوری پیامک بین افراد، باعث شده است محیط‌های اجتماعی‌ای که نوجوانان در آن سیر می‌کنند، متفاوت شود [۱]. بالین (۲۰۱۴) در مطالعه‌ای مروری بر تحقیقات انجام‌شده درباره آسیب‌های ناشی از تکنولوژی‌های نوین ارتباطات بر سلامت نوجوانان، آسیب‌های گزارش شده را در دو حیطه مشکلات ناشی از اینترنت و ناشی از تلفن همراه دسته‌بندی می‌کند. اعتیاد به اینترنت، قلدری سایبری و پورنوگرافی در دسته آسیب‌های اینترنتی و تصادفات رانندگی ناشی از فرستادن پیامک در حین رانندگی، اختلالات خواب ناشی از پیامک‌بازی دیر هنگام در شب، مواجهه با امواج تلفن همراه و مشکلات ناشی از بازی‌های ویدئویی (کاهش کنترل بر خود، افزایش خشونت، چاقی، اضطراب، افسردگی و افت تحصیلی) در

* نویسنده مسئول:

دکتر مرضیه لری پور

نشانی: رفسنجان، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، دانشکده پرستاری مامایی، گروه مامایی.

تلفن: ۳۴۲۵۵۹۰۰ (۳۴) ۰۹۸

پست الکترونیکی: marzeyehloripoor@yahoo.com

انتخاب نمونه‌ها خوشه‌ای طبقه‌ای و انتخاب خوشه‌ها و طبقه‌ها تصادفی بود.

از مجموع ۱۶ مدرسه دولتی، شش مدرسه خاص، ۱۳ هنرستان و ۱۱ مدرسه غیرانتفاعی سطح شهر و از مجموع حدود ده هزار دانش‌آموز، در هریک از طبقات دخترانه و پسرانه، یک مدرسه خاص، یک مدرسه دولتی، یک هنرستان و یک مدرسه غیرانتفاعی به صورت تصادفی انتخاب شدند. محاسبه حجم نمونه در هر مدرسه بر اساس تعداد دانش‌آموز آن مدرسه صورت گرفت و به میزان ۱۰ درصد کل تعداد دانش‌آموزان مدرسه انجام شد.

تکمیل پرسش‌نامه‌ها به وسیله واحدهای پژوهش انجام شد. پرسش‌نامه‌ها به صورت تک‌تک و به وسیله مشاوران یا معاونان مدرسه که قبلاً در زمینه نحوه مناسب نمونه‌گیری توجیه شده بودند، در اختیار نمونه‌های پژوهش قرار می‌گرفت و اجازه داده می‌شد در یک محیط خصوصی تکمیل شود. به منظور حفظ حریم، پرسش‌نامه‌ها پس از تکمیل به وسیله دانش‌آموزان، در یک صندوق انداخته می‌شد. قبل از ارائه پرسش‌نامه به دانش‌آموزان درباره محرمانه‌ماندن اطلاعات و حفظ حریم خصوصی در هنگام تکمیل پرسش‌نامه به آن‌ها اطمینان داده و از آن‌ها پذیرایی می‌شد.

ابزار جمع‌آوری داده‌ها یک پرسش‌نامه پژوهشگر ساخته بود که روایی محتوای آن با روش اعتبار محتوا تأمین شد. پرسش‌نامه به پنج نفر از اعضای هیئت علمی دانشکده پرستاری مامایی رفسنجان در مقاطع دکترا یا کارشناسی ارشد با تخصص بهداشت باروری و مامایی عرضه و از نظرات اصلاحی و تکمیلی ایشان بهره گرفته شد. این پرسش‌نامه حاوی اطلاعات دموگرافیک، اطلاعات مربوط به در اختیار داشتن تلفن همراه و چگونگی استفاده از آن برای فرستادن پیامک، دسترسی به اینترنت و شبکه‌های اجتماعی و ارسال و دریافت پیامک‌های حاوی مفاهیم و تصاویر جنسی بود. این پرسش‌نامه با الهام گرفتن از تحقیقات مشابه خارجی تدوین شد [۱۰].

پایایی پرسش‌نامه به روش آلفای کرونباخ محاسبه نشد که علت آن یکدست نبودن پرسش‌نامه است، زیرا این ابزار برای سنجش یک متغیر خاص، طراحی نشده و فقط یک چک‌لیست به شمار می‌رود. از طرفی به علت محرمانه بودن اطلاعات، پرسش‌نامه‌ها بی‌نام بودند. همچنین از حداکثر فنون برای حفظ حریم شرکت‌کنندگان کمک گرفته شد؛ نظیر تکمیل پرسش‌نامه‌ها به صورت تک‌به‌تک و نبود فرد دیگری در زمان تکمیل و انداختن پرسش‌نامه‌ها در صندوق. واضح است در چنین شرایطی امکان آزمون بازآزمون نیز میسر نبوده است.

با استفاده از فرمول زیر و با در نظر گرفتن $N=10/000$, $\alpha=0/05$, $d=0/02$, $P=0/11$ حجم نمونه ۹۴۰ نفر محاسبه شد.

$$N \geq \frac{Z^2[1-\alpha/2P(1-P)]/d(N-1)+Z^2[1-\alpha/2P(1-P)]}{d}$$

با توجه به امکان ریزش نمونه‌ها به علت تکمیل ناقص

خاص و آسیب‌های جدی ناشی از این تکنولوژی‌های نوین قرار گیرند. به طور ویژه، استفاده از تلفن همراه برای فرستادن یا دریافت تصاویر برهنه یا نیمه‌برهنه یا مطالب با محتوای جنسی چند سال است مورد توجه مجامع عمومی سلامت قرار گرفته است. چنین عملکردی با عنوان sexting برای اولین بار رسماً در سال ۲۰۱۱ وارد زبان انگلیسی و در فرهنگ لغت آکسفورد ثبت شد [۵].

در ایران نیز میزان استفاده از تلفن همراه در بین نوجوانان زیاد است. مطالعه درباره دانش‌آموزان دبیرستانی شهر خلخال در سال تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱ میزان دسترسی دانش‌آموزان به تلفن همراه را ۷/۸۸ درصد گزارش کرد [۶]. مطالعه بر ۶۳۷ دانش‌آموز ۱۵ تا ۲۰ ساله در شهر بیرجند نشان داد ۹۵/۳ درصد دانش‌آموزان وابستگی متوسط به تلفن همراه و ۱/۲ درصد اعتیاد به تلفن همراه داشتند [۷]. میزان استفاده از تلفن همراه در بین دانش‌آموزان دختر و پسر مقطع متوسطه در تهران، به طور متوسط ۵/۹۹ ساعت در هفته بود و ۸/۱ درصد کاربران بیش از ۱۶ ساعت در هفته از تلفن همراه استفاده می‌کردند. ۱۷/۹ درصد بالای ۱۰۱ پیامک در هفته ارسال می‌کردند و ۲۳/۱ درصد بالای ۱۰۱ پیامک در هفته دریافت می‌کردند. ۱۰/۷ درصد از محتوای این پیامک‌ها را مفاهیم و تصاویر جنسی تشکیل می‌دادند [۸].

تحقیقات نشان می‌دهد نوجوانانی که مفاهیم و تصاویر جنسی را ارسال و دریافت می‌کنند بیشتر احتمال دارد که قربانی قلدری سایبری شوند یا دچار افسردگی شوند یا افکار خودکشی پیدا کنند [۹]. همچنین فرستادن و دریافت تصاویر و مفاهیم جنسی با داشتن رابطه جنسی واژینال، مقعدی و دهانی، همچنین رابطه جنسی محافظت‌شده ارتباط داشته است [۱۰].

با در نظر گرفتن این حجم بالای استفاده از تلفن همراه و به‌ویژه اگر اعداد پیامک ردوبدل شده روزانه افزایش یابد، احتمال Sexting افزایش می‌یابد. به نظر می‌رسد ردوبدل کردن پیامک و پیامک‌های جنسی در بین نوجوانان ایرانی موضوع شایان توجهی باشد. نظر به اهمیت موضوع و ارتباط آن با سلامت باروری و جنسی و روانی نوجوانان، این تحقیق به منظور تعیین دسترسی به تلفن همراه و شیوع استفاده از تلفن همراه برای ردوبدل کردن پیامک‌های با مفاهیم و تصاویر جنسی در نوجوانان دبیرستانی شهر رفسنجان انجام شد.

روش

این مطالعه پژوهشی توصیفی مقطعی بود که جامعه پژوهش را حدود بیش از ده هزار نفر از دانش‌آموزان دختر و پسر پایه اول تا سوم دبیرستان و پیش‌دانشگاهی دبیرستان‌های شهر رفسنجان تشکیل می‌دادند (جدول شماره ۱). معیارهای ورود شامل ایرانی بودن و سن زیر ۱۸ سال بود. وجود بیماری روانی شناخته‌شده و نیز تمایل نداشتن به شرکت در پژوهش در هر زمان، سبب خروج نمونه‌ها از مطالعه می‌شد. کلیه دبیرستان‌های شهر رفسنجان به عنوان محیط پژوهش در نظر گرفته شد. روش

واتس‌آپ و اینستاگرام دسترسی داشتند. ۳۷۰ نفر (۲۸/۶ درصد) از واحدهای پژوهش روزانه کمتر از ۱۰ پیامک می‌فرستادند، حال آنکه ۱۸۲ نفر (۱۹/۳ درصد) بیش از ۵۰ پیامک در روز می‌فرستادند. ۳۲۸ نفر (۳۴/۷ درصد) در شش ماه گذشته پیامک حاوی تصاویر یا مفاهیم جنسی دریافت کردند و ۱۴۸ نفر (۱۵/۷ درصد) چنین پیامکی فرستاده بودند. در صورت دریافت پیامک حاوی تصاویر یا مفاهیم جنسی ۶۶۳ نفر (۷۷/۸ درصد) اظهار کردند سریع آن را پاک می‌کنند ۵۴ نفر (۶/۳ درصد) به سایر دوستان می‌فرستند و ۱۳۵ نفر (۱۵/۸ درصد) آن را ذخیره می‌کنند و گاهی می‌بینند.

دسترسی به تلفن همراه با میانگین سن واحدهای پژوهش ارتباط مستقیم داشت، به طوری که با افزایش میانگین سن، دسترسی به تلفن همراه افزایش می‌یافت ($P < 0/0001$). بین دریافت ($P < 0/0001$) و ارسال ($P < 0/0001$) پیامک جنسی با جنس دانش‌آموزان ارتباط به دست آمد، به طوری که دختران به مراتب بیش از پسران پیامک می‌فرستادند و دریافت می‌کردند (جدول شماره ۲). دسترسی به تلفن همراه با نوع مدرسه ارتباط داشت ($P < 0/0001$). به طوری که بیشترین دسترسی به تلفن

پرسش‌نامه‌ها تعداد نمونه هزار نفر در نظر گرفته شد که نهایتاً ۹۴۴ پرسش‌نامه تکمیل شد. داده‌های حاصل با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۳ تجزیه و تحلیل شد. آزمون‌های آماری استفاده‌شده شامل آزمون‌های تی تست، کای اسکوئر بود.

یافته‌ها

از مجموع ۹۹۴ نفر نمونه‌های پژوهش ۵۷۳ نفر (۶۰/۷ درصد) دختر بودند. ۳۳۷ نفر (۳۵/۷ درصد) در کلاس اول دبیرستان درس می‌خواندند. ۳۷۱ نفر (۳۹/۳ درصد) دانش‌آموز مدارس دولتی بودند. ۶۷۷ نفر (۷۱/۹ درصد) تلفن همراه داشتند و هر روز از آن استفاده می‌کردند. ۱۷۲ نفر (۱۸/۲ درصد) تلفن همراه داشتند، ولی فقط بعضی وقت‌ها در اختیارشان بود. ۱۰۳ نفر (۱۰/۹ درصد) تلفن همراه نداشتند. ۳۸ نفر (۴ درصد) از تلفن همراه سایر اعضای خانواده استفاده می‌کردند.

از نظر استفاده از خدمات مجازی، ۱۲۹ نفر (۱۳/۷ درصد) از کل واحدهای پژوهش از طریق تلفن همراه به اینترنت و ۶۲/۷ درصد کل واحدهای پژوهش به سایر خدمات نظیر وایبر،

جدول ۱. توزیع فراوانی نسبی نمونه‌های پژوهش برحسب متغیرهای جمعیت‌شناختی

متغیر	تعداد (درصد)
پسر	۳۷۲ (۳۹/۴)
دختر	۵۷۳ (۶۰/۶)
پایه اول دبیرستان	۳۳۷ (۳۵/۹)
پایه دوم دبیرستان	۲۲۳ (۲۳/۸)
پایه سوم دبیرستان	۲۶۳ (۲۸)
پیش‌دانشگاهی	۱۱۴ (۱۲/۲)
۱۵ ساله	۲۵۳ (۲۶/۹)
۱۶ ساله	۲۸۳ (۳۰/۱)
۱۷ ساله	۲۷۳ (۲۹)
۱۸ ساله	۱۳۱ (۱۳/۹)

مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالین ایران

جدول ۲. توزیع جنسیتی ارسال و دریافت پیامک‌های با مفاهیم جنسی در بین واحدهای پژوهش

جنسیت	فرستادن مفاهیم و تصاویر جنسی (درصد)		دریافت مفاهیم و تصاویر جنسی (درصد)	
	بله	خیر	بله	خیر
دختران	۱۲۲ (۸۲/۴)	۴۲۸ (۵۷/۶)	۲۵۳ (۷۶/۸)	۳۰۹ (۵۳/۲)
پسران	۲۶ (۱۷/۶)	۳۲۲ (۴۲/۴)	۷۶ (۲۳/۲)	۲۷۲ (۴۶/۸)
جمع	۱۴۸ (۱۰۰)	۷۶۰ (۱۰۰)	۳۲۸ (۱۰۰)	۵۸۱ (۱۰۰)

مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالین ایران

دوم دبیرستان را بررسی نکرده‌اند. باید توجه کرد دریافت و ارسال پیامک‌های جنسی در تحقیقات قبلی با تعاملات جنسی نوجوانان با جنس مخالف ارتباط مستقیم دارد [۱۴-۱۱]؛ بنابراین، این حجم بالای از تبادل پیامک‌های جنسی می‌تواند نشان‌دهنده میزان قابل توجهی از ارتباطات و تعاملات جنسی نوجوانان با جنس مخالف باشد.

مطالعات نشان می‌دهند این تعاملات در این سن که سن ناآگاهی و ناپختگی است، می‌تواند نوجوانان را در معرض مشکلاتی نظیر بیماری‌های مقاربتی و در رأس آن‌ها اچ‌آی‌وی و همچنین حاملگی ناخواسته و مشکلات رفتاری و اجتماعی قرار دهد [۱۹-۱۵]؛ بنابراین، به نظر می‌رسد باید در این زمینه آگاهی و هشدارهای لازم به والدین داده شود. انجمن آمریکایی طب کودکان توصیه می‌کند هنگام خرید تلفن همراه برای نوجوانان والدین باید آگاهی لازم درباره احتمال دریافت پیامک‌های جنسی را به آنان بدهند و با نوجوانان توافق کنند در صورت دریافت چنین پیامک‌هایی والدین را در جریان بگذارند. همچنین لازم است والدین قبل از خرید این وسیله راجع به حداکثر سقف پیامک ارسال شده در روز با نوجوان صحبت و توافق کنند. والدین باید با نوجوان به توافق برسند که او تا رسیدن به سنین بالاتر حق ندارد روی تلفن همراه خود قفل بگذارد و لازم است گاه‌گاهی از سوی والدین محتویات تلفن همراه نوجوان بررسی شود [۲۰].

در این تحقیق از اداره کل آموزش و پرورش شهرستان مجوز گرفته شد. برای تأمین نظر این اداره تنظیم سؤالات پرسش‌نامه با محدودیت مواجه بود. با توجه به اینکه در تحقیقات خارجی رابطه بین ارسال و دریافت پیامک با محتوای جنسی و رفتارهای پرخطر جنسی در نوجوانان نشان داده شده است، پیشنهاد می‌شود در تحقیقات دیگر به این موضوع پرداخته شود.

نتیجه‌گیری

یافته‌های پژوهش نشان داد دسترسی به تلفن همراه در بین نوجوانان ایرانی گسترده و استفاده از این وسیله برای ردوبدل کردن مفاهیم و تصاویر جنسی در نوجوانان شایع است. چنین دسترسی ای و استفاده از تلفن همراه در نوجوانانی که تجربه کمی دارند و در معرض خطرات ناشی از ارتباطات پنهانی و پرخطر با جنس مخالف هستند، می‌تواند مشکلات متعددی را به وجود آورد. از جمله راهکارهای کاهش آسیب در این موارد می‌تواند آموزش به والدین برای راهنمایی و کنترل نوجوانان در استفاده از تلفن همراه باشد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

این پژوهش با کد ۹۳۵۹۰ در کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان تصویب شده است. برای انجام پژوهش از اداره کل آموزش و پرورش رفسنجان مجوز گرفته شد. همچنین تمام اطلاعات در جلسات خصوصی و با رضایت از دانش‌آموزان گرفته و پرسش‌نامه‌ها

همراه در مدارس شاهد و تیزهوشان و کمترین دسترسی در مدارس دولتی دیده شد.

بین ردوبدل کردن پیامک جنسی و نوع مدرسه اختلاف معنی‌دار آماری بین چهار نوع مدارس به دست نیامد، هرچند دانش‌آموزان هنرستان‌ها خیلی بیشتر از سه نوع مدارس دیگر (دولتی، غیرانتفاعی و مدارس تیزهوشان و شاهد) پیامک جنسی ردوبدل کرده بودند. بین دریافت ($P < 0/001$) و ارسال ($P < 0/001$) پیامک جنسی با تعداد کل پیامک فرستاده‌شده در روز ارتباط معنی‌دار آماری به دست آمد، به طوری که کسانی که پیامک جنسی دریافت و ارسال می‌کردند بیشترین میزان ارسال پیامک در روز را داشتند.

بحث

در این تحقیق بیشتر دانش‌آموزان دبیرستان‌های شهرستان رفسنجان به شکلی به تلفن همراه دسترسی داشتند و فقط ۱۰/۹ درصد دسترسی نداشتند. این میزان از دسترسی به تلفن همراه از دسترسی در بین دانش‌آموزان آمریکایی خیلی بیشتر و تقریباً با سایر موارد گزارش شده داخلی برابری می‌کند. (۷/۶) حدود سه چهارم کل واحدهای پژوهش می‌توانستند از طریق تلفن همراه از سایر خدمات مجازی استفاده کنند و این نشان‌دهنده این حقیقت است که اکثر دانش‌آموزان گوشی تلفن همراه هوشمند دارند، حال آنکه این میزان در بین دانش‌آموزان آمریکایی در حد ۲۳ درصد است [۴].

واضح است افزایش دسترسی به خدمات مجازی در قالب یک گوشی همراه که معمولاً وسیله‌ای شخصی است و نظارت کمی از سوی والدین بر آن اعمال می‌شود، چقدر می‌تواند برای ایمنی سایبری کودکان و نوجوانان بالقوه آسیب‌زا باشد. به همین دلیل است که دسترسی به تلفن هوشمند در بین کودکان و نوجوانان در بسیاری کشورها محدود می‌شود و متأسفانه داشتن این وسیله در بین بسیاری از نوجوانان کشور ما به صورت یک نیاز یا خواسته منطقی درآمده است.

حدود یک پنجم نمونه‌ها در روز بیش از ۵۰ پیامک می‌فرستادند. با توجه به اینکه هرچه تعداد پیامک ردوبدل شده در روز افزایش یابد احتمال Sexting افزایش می‌یابد، لازم است به این حجم بالا از ارسال پیامک در بین دانش‌آموزان توجه شود. بیش از یک سوم دانش‌آموزان گزارش کردند در شش ماه گذشته پیامک جنسی دریافت کرده‌اند. درباره ارسال پیامک، این میزان بیش از یک ششم دانش‌آموزان بود.

از لحاظ تأثیر جنسیت بر رفتارهای پیامکی دانش‌آموزان، ارسال و دریافت پیامک جنسی در بین دختران بیشتر دیده می‌شود. این یافته احتمالاً به علت بلوغ جنسی زودتر دختران است و البته با تحقیقات خارجی همخوانی ندارد که در آن‌ها دانش‌آموزان پسر بیشتر درگیر ارسال پیامک‌های جنسی بودند. این ناهمخوانی احتمالاً به این علت است که در تحقیقات خارجی عمدتاً دانش‌آموزان سال‌های اول و

در صندوق انداخته شد.

حامی مالی

دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان هزینه‌های این پژوهش را تأمین کرده است. مقاله حاضر از طرح پژوهشی مصوب دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان گرفته شده است.

مشارکت نویسندگان

تمام نویسندگان در آماده‌سازی این مقاله مشارکت داشته‌اند.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان، این مقاله هیچ تعارض منافی نداشته است.

سپاسگزاری

بدینوسیله از مشاوران، معاونان و اولیای مدارس سپاسگزاریم که نهایت همکاری را در جمع‌آوری اطلاعات معتبر و ایجاد حریم خصوصی داشتند.

Archive of SID

References

- [1] Houck C, Barker D, Rizzo C, Hancock E, Norton A, Brown L. Sexting and sexual behavior in at-risk adolescents. *Pediatrics*. 2014; 133(2):276-82. [DOI:10.1542/peds.2013-1157] [PMID] [PMCID]
- [2] Bailin A, Milanaik R, Adesman A. Health implications of new age technologies for adolescents: A review of the research. *Current Opinion in Pediatrics*. 2014; 26(5):605-19. [DOI:10.1097/MOP.000000000000140] [PMID]
- [3] Madden M, Lenhart A, Duggan M, Cortesi S, Gasser U. Teenagers and technology 2013 [Internet]. 2013 [Updated 2013 March 13]. Available from: <http://www.pewinternet.org/2013/03/13/teens-and-technology-2013/>
- [4] Lenhart A. Teens, smart phones & texting [Internet]. 2012 [Updated 2012 March 19]. Available from: <http://www.pewinternet.org/2012/03/19/teens-smartphones-texting/>
- [5] Coutts A. Sextin, retweet and woot added to the Oxford English Dictionary [Internet]. 2011 [Updated 2011 August 18]. Available from: <https://www.digitaltrends.com/web/sexting-retweet-and-woot-added-to-the-oxford-english-dictionary/>
- [6] Atadokht A, hamidifa V, mohammadi E. [Over-use and type of mobile phone users in high school students and its relationship with academic performance and achievement motivation (Persian)]. *School Psychology Digest*. 2014; 3(2):122-36.
- [7] Khazaie T, Saadatjoo A, Dormohamadi S, Soleimani M, Toosinia M, Mullah Hassan Zadeh F. [Prevalence of mobile dependency and adolescence aggression (Persian)]. *Journal of Birjand University of Medical Sciences*. 2013; 19(4):430-8.
- [8] Moidfar S, Ganji A. [An analysis of the various functions of the mobile phone practiced by high school male and female students in Tehran (Persian)]. *Global Media Journal*. 2009; 8(4):79-103.
- [9] Medrano JLJ, Lopez Rosales F, Gámez-Guadix M. Assessing the links of sexting, cybervictimization, depression, and suicidal ideation among university students. *Archives of Suicide Research*. 2018; 22(1):153-64. [DOI:10.1080/13811118.2017.1304304] [PMID]
- [10] Rice E, Craddock J, Hemler M, Rusow J, Plant A, Montoya J, et al. Associations between sexting behaviors and sexual behaviors among mobile phone-owning teens in Los Angeles. *Child Development*. 2018; 89(1):110-7. [DOI:10.1111/cdev.12837] [PMID]
- [11] Temple JR, Paul JA, van den Berg P, Le VD, McElhany A, Temple BW. Teen sexting and its association with sexual behaviors. *Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine*. 2012; 166(9):828-33. [DOI:10.1001/archpediatrics.2012.835] [PMID] [PMCID]
- [12] Temple JR, Choi H. Longitudinal association between teen sexting and sexual behavior. *Pediatrics*. 2014; 134(5):e1287-92. [DOI:10.1542/peds.2014-1974] [PMID] [PMCID]
- [13] Dir AL, Cyders MA. Risks, risk factors, and outcomes associated with phone and internet sexting among university students in the United States. *Archives of Sexual Behavior*. 2015; 44(6):1675-84. [DOI:10.1007/s10508-014-0370-7] [PMID]
- [14] Smith LW, Liu B, Degenhardt L, Richters J, Patton G, Wand H, et al. Is sexual content in new media linked to sexual risk behaviour in young people? A systematic review and meta-analysis. *Sexual Health*. 2016; 13(6):501-15. [DOI:10.1071/SH16037] [PMCID]
- [15] Strassberg DS, Cann D, Velarde V. Sexting by high school students. *Archives of Sexual Behavior*. 2017; 46(6):1667-72. [DOI:10.1007/s10508-016-0926-9] [PMID]
- [16] Kalamar AM, Bayer AM, Hindin MJ. Interventions to prevent sexually transmitted infections, including HIV, among young people in low- and middle-income countries: A systematic review of the published and gray literature. *Journal of Adolescent Health*. 2016; 59(3):S22-31. [DOI:10.1016/j.jadohealth.2016.05.020]
- [17] Kahn NF, Halpern CT. Associations between patterns of sexual initiation, sexual partnering, and sexual health outcomes from adolescence to early adulthood. *Archives of Sexual Behavior*. 2018; 47(6):1791-810. [DOI:10.1007/s10508-018-1176-9]
- [18] Mahat G, Scoloveno MA. Effectiveness of adolescent peer education programs on reducing HIV/STI risk: An integrated review. *Research and Theory for Nursing Practice*. 2018; 32(2):168-98. [DOI:10.1891/1541-6577.32.2.168] [PMID]
- [19] Sperhacke RD, da Motta LR, Kato SK, Vanni AC, Paganella MP, de Oliveira MC, et al. HIV prevalence and sexual behavior among young male conscripts in the Brazilian army, 2016. *Medicine*. 2018; 97(15):S25-S31. [DOI:10.1097/MD.0000000000009014] [PMID] [PMCID]
- [20] American Academy of Pediatrics. Talking to Kids and Teens About Social Media and Sexting -Tips from the American Academy of Pediatrics [Internet]. 2013 [Updated 2013 May 31]. Available from: <https://www.aap.org/en-us/about-the-aap/aap-press-room/news-features-and-safety-tips/Pages/Talking-to-Kids-and-Teens-About-Social-Media-and-Sexting.aspx>